

IMPORTANȚA ȘI EFECTELE ADOPTĂRII LEGII NR.136. INFRAȚIUNILE ECOLOGICE VS INFRAȚIUNILE DE MEDIU

Marcel BOȘCANEANU

Doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: marcelboscaneanu84@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4776-9349>

În prezentul studiu științific ne propunem să analizăm amendamentele operate prin Legea nr.136/2024 ce vizează modificarea Codului penal (în continuare CP RM) și Codul contravențional al Republicii Moldova, în special infracțiunile ecologice vs infracțiunile de mediu. Punctele focale ale acestor amendamente sunt: 1) modificarea titlului Capitolului IX din Codul penal din „infracțiuni ecologice” în infracțiuni „infracțiuni de mediu”; 2) operarea unor modificări și/sau completări în art.223 din CP; 3) completarea CP RM cu art.223¹; 4) operarea unor modificări și/sau completări în art.224 din CP; 5) operarea unor modificări și/sau completări în art.225 din CP; 6) operarea unor modificări și/sau completări în art.226 din CP; 7) operarea unor modificări și/sau completări în art.227 din CP; 8) completarea CP cu art.227¹; 9) operarea unor modificări și/sau completări în art.228 din CP; 10) completarea CP cu art.228¹; 11) operarea unor modificări și/sau completări în art.229 din CP; 12) completarea CP cu art.229¹; 13) completarea CP cu art.229²; 14) operarea unor modificări și/sau completări în art.230 din CP; 15) operarea unor modificări și/sau completări în art.231 din CP; 16) completarea CP cu art.231¹; 17) operarea unor modificări și/sau completări în art.232 din CP; 18) operarea unor modificări și/sau completări în art.233 din CP; 19) operarea unor modificări și/sau completări în art.234 din CP.

Cuvintele-cheie: infracțiuni de mediu, legislație cu privire la protecția mediului, sol, subsol, ape, atmosferă, fond forestier.

THE IMPORTANCE AND EFFECTS OF THE ADOPTION OF LAW NO. 136. ECOLOGICAL CRIMES VS ENVIRONMENTAL CRIMES

In this scientific study, we aim to analyze the amendments made by Law No. 136/2024 aimed at amending the Criminal Code (hereinafter referred to as the Criminal Code of the Republic of Moldova) and the Contravention Code of the Republic of Moldova, especially ecological crimes vs. environmental crimes. The focal points of these amendments are: 1) changing the title of Chapter IX of the Criminal Code from “ecological crimes” to “environmental crimes”; 2) making some changes and/or additions to art. 223 of the Criminal Code; 3) supplementing the Criminal Code with art. 223¹; 4) making some changes and/or additions to art. 224 of the Criminal Code; 5) making some changes and/or additions to art. 225 of the Criminal Code; 6) making some changes and/or additions to art. 226 of the Criminal Code; 7) making some changes and/or additions to art. 227 of the Criminal Code; 8) supplementing the Criminal Code with art. 227¹; 9) making amendments and/or additions to art. 228 of the Criminal Code; 10) supplementing the Criminal Code with art. 228¹; 11) making amendments and/or additions to art. 229 of the Criminal Code; 12) supplementing the Criminal Code with art. 229¹; 13) supplementing the Criminal Code with art. 229²; 14) making amendments and/or additions to art. 230 of the Criminal Code; 15) making amendments and/or additions to art. 231 of the Criminal Code; 16) supplementing the Criminal Code with art. 231¹; 17) making amendments and/or additions to art. 232 of the Criminal Code; 18) making

amendments and/or additions to art. 233 of the Criminal Code; 19) making amendments and/or additions to art. 234 of the Criminal Code.

Keywords: environmental crimes, environmental protection legislation, soil, subsoil, waters, atmospheric air, forest resources.

L'IMPORTANCE ET LES EFFETS DE L'ADOPTION DE LA LOI N° 136. LES CRIMES ÉCOLOGIQUES VS LES CRIMES ENVIRONNEMENTAUX

Dans cette étude scientifique, nous visons à analyser les modifications apportées par la loi n° 136/2024 visant à modifier le Code pénal (ci-après dénommé Code pénal de la République de Moldova) et le Code des contraventions de la République de Moldova, en particulier crimes écologiques vs. crimes environnementaux. Les points centraux de ces amendements sont les suivants: 1) changer le titre du chapitre IX du Code criminel de «crimes écologiques» à «crimes environnementaux»; 2) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 223 du Code pénal; 3) complétant le Code pénal par l'art. 223¹; 4) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 224 du Code pénal; 5) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 225 du Code pénal; 6) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 226 du Code pénal; 7) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 227 du Code pénal; 8) complétant le Code pénal par l'art. 227¹; 9) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 228 du Code pénal de la République de Moldova; 10) complétant le Code pénal par l'art. 228¹; 11) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 229 du Code pénal; 12) complétant le Code pénal par l'art. 229¹; 13) complétant le Code pénal par l'art. 229²; 14) apportant des modifications et/ou des ajouts à l'art. 230 du Code pénal; 15) apportant des modifications et/ou des ajouts à l'art. 231 du Code pénal; 16) complétant le Code pénal par l'art. 231¹; 17) apportant des modifications et/ou des ajouts à l'art. 232 du Code pénal; 18) apporter des modifications et/ou des ajouts à l'art. 233 du Code pénal; 19) apportant des modifications et/ou des ajouts à l'art. 234 du Code pénal.

Mots-clés: délits environnementaux, législation sur la protection de l'environnement, sol, sous-sol, eaux, air atmosphérique, ressources forestières.

ЗНАЧЕНИЕ И ПОСЛЕДСТВИЯ ПРИНЯТИЯ ЗАКОНА № 136. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ И ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

В данном научном исследовании мы ставим своей целью проанализировать поправки, внесенные Законом № 136/2024, направленные на внесение изменений в Уголовный кодекс (далее именуемый Уголовным кодексом Республики Молдова) и Кодекс о правонарушениях Республики Молдова, в частности экологические преступления vs. преступления против окружающей среды. Основными моментами поправок являются: 1) изменение названия главы IX Уголовного кодекса с «Экологические преступления» на «Экологические преступления»; 2) внесение изменений и/или дополнений в статью 223 Уголовного кодекса Республики Молдова; 3) дополнение Уголовного кодекса Республики Молдова статьей 223¹; 4) внесение изменений и/или дополнений в статью 224 Уголовного кодекса; 5) внесение изменений и/или дополнений в статью 225 Уголовного кодекса; 6) внесение изменений и/или дополнений в статью 226 Уголовного кодекса; 7) внесение изменений и/или дополнений в статью 227 Уголовного кодекса; 8) дополнение Уголовного кодекса статьей 227¹; 9) внесение изменений и/или дополнений в статью 228 Уголовного кодекса; 10) дополнение Уголовного кодекса статьей 228¹; 11) внесение изменений и/или дополнений в статью 229 Уголовного кодекса; 12) дополнение Уголовного кодекса статьей 229¹; 13) дополнение Уголовного кодекса статьей 229²; 14) внесение изменений и/или дополнений в статью 230 Уголовного кодекса; 15) внесение изменений и/или дополнений в статью 231 Уголовного кодекса; 16) дополнение Уголовного кодекса статьей 231¹; 17) внесение изменений и/или дополнений в статью 232 Уголовного кодекса; 18) внесение изменений и/или дополнений в статью 233 Уголовного кодекса; 19) внесение изменений и/или дополнений в статью 234 Уголовного кодекса.

Ключевые слова: экологические преступления, природоохранное законодательство, почва, недра, воды, атмосфера, лесные ресурсы.

Introducere

Fenomenul faptelor ilegale contra mediului ce constituie infracțiuni și modurile în care statul luptă cu acesta sunt de actualitate. Mai mult decât atât, Republica Moldova ca stat candidat la Uniunea Europeană, trebuie să transpună și să realizeze obiectivele pe care Uniunea Europeană și le-a stabilit pentru combaterea acestei probleme. Protecția și îmbunătățirea calității mediului al Uniunii Europene a fost întotdeauna printre prioritățile, motivele principale de preocupare continuă la nivelul Parlamentului European și ale Consiliului. Prin urmare, Uniunea Europeană și-a dezvoltat în permanență cadrul de reglementare. Toate acestea au fost făcute pentru a proteja și îmbunătăți calitatea mediului acoperind toate sursele naturale ținând seama de diversitatea situațiilor din diferitele regiuni ale Uniunii. Întrucât piața europeană este printre primele trei cele mai mari economii din lume, lupta împotriva ilegalităților contra mediului la nivelul UE are, de asemenea, un efect global pozitiv. Astfel de infracțiuni reprezintă o amenințare la adresa mediului și necesită prin urmare un răspuns adecvat și eficace, pentru care este necesară de multe ori o cooperare transfrontalieră eficientă.

Deci, transpunerea și realizarea obiectivelor în Republica Moldova se inițiază de la modificarea cadrului legal, în special răspunderea penală pentru actele ilegale ce constituie infracțiuni, în cazul subiectului analizat contra mediului.

Recent, atât la nivel internațional cât și național au avut loc aprobarea mai multor acte normative ce vin să valorifice protecția mediului. Printre cele mai importante putem enumera la nivel internațional, la nivelul Uniunii Europene, Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal și de înlocuire a Directivei 2008/99/CE și 2009/123/CE (în continuare Di-

rectiva (UE) 2024/1203) [1], la nivel național a fost aprobată Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codul contravențional al Republicii Moldova)(în continuare Legea 136/2024) [5], a fost aprobată o nouă strategie de mediu pentru anii 2024-2030 [2].

Conform alin.3 din dispoziții generale a Directivei (UE) 2024/1203 „Creșterea numărului de infracțiuni împotriva mediului și a efectelor acestora, care subminează eficacitatea dreptului Uniunii privind mediul, reprezintă un motiv de preocupare continuă la nivelul Uniunii. Astfel de infracțiuni se extind din ce în ce mai mult în afara granițelor statelor membre pe teritoriul cărora sunt comise. În alin.4 se specifică că sancțiunile existente până la adoptarea noii directive nu au fost suficiente pentru a asigura respectarea dreptului Uniunii în ceea ce privește protecția mediului. O astfel de respectare ar trebui să fie consolidată prin prevederea de sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare, care corespund gravității infracțiunilor și care pot transmite o mai mare dezaprobare socială decât utilizarea sancțiunilor administrative.

Prin semnarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană [7], țara noastră și-a asumat să transpună în legislația națională prevederile directivelor și regulamentelor UE incluse în capitolul 16 „Mediul înconjurător” și capitolul 17 „Politici climatice” și să asigure implementarea acestora. Până la moment au fost înregistrate progrese majore în implementarea angajamentelor asumate, în special a fost adoptată și pusă în aplicare legislația orizontală în domeniul mediului, care cuprinde reglementările în domeniul evaluării impactului asupra mediului și evaluării strategice de mediu, asigurării accesului publicului la informațiile de mediu, asigurării participării publicului la luarea deciziilor în materie de mediu [2, 3, 4, 6, 8].

Un alt aspect al Acordului, este cooperarea ce vizează conservarea, protejarea, îmbunătățirea și

reabilitarea calității mediului, protecția sănătății umane, utilizarea durabilă a resurselor naturale și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a aborda problemele legate de mediu la nivel regional sau global, inclusiv în următorul domeniu: (a) guvernanta în materie de mediu și aspecte orizontale, inclusiv o evaluare a impactului asupra mediului și o evaluare strategică de mediu, educația și formarea, *răspunderea pentru daune aduse mediului, combaterea infracțiunilor împotriva mediului, cooperarea transfrontalieră*, accesul la informații în materie de mediu, la procesele de luare a deciziilor și la procedurile de control administrativ și judiciar eficace [7, art. 87].

Dintr-un alt punct de vedere, este important să menționăm, că statul nostru recunoaște în Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, că regimul de sancțiuni pentru nerespectarea legislației de mediu conține mai multe puncte slabe, care necesită intervenții pentru îmbunătățire. Sancțiunile aplicate pentru nerespectarea legislației de mediu nu sunt suficient de severe, nu reflectă în totalitate și nu sunt proporționale daunelor aduse mediului, nu stimulează promovarea respectării legislației, chiar și în pofda faptului că pe parcursul ultimilor ani au fost operate modificări la Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, în vederea înăsprii sistemului de sancțiuni de mediu. De asemenea, amenziile de mediu sunt prea mici și nu determină agenții economici și companiile să reducă nivelul de poluare, să se conformeze și să respecte cerințele de mediu, care presupune costuri mult mai mari decât valoarea amenzilor aplicate în prezent [2, p.17].

La rândul său, metodologiile de calculare a plăților de mediu, instrucțiunile de evaluare a prejudiciilor aduse mediului sunt depășite, nu mai corespund cerințelor actuale din țară și nu iau în calcul impactul emisiilor asupra mediului, amploarea prejudiciului urmare a utilizării resurselor naturale și

costul financiar real al compensării daunelor aduse mediului. Mai există o abordare diferențiată pe orașe și zone cu privire la mărimea plăților pentru aceleași tipuri de poluare, fapt ce nu favorizează renunțarea la tehnologii poluante, ci creează premise pentru amplasarea instalațiilor nocive pentru mediu în zonele cu un nivel mai mic al plății pentru poluare. Prin urmare, schimbările în aplicarea plăților de mediu trebuie să fie aplicate cât mai curând posibil și să vizeze încurajarea conformării și respectării cerințelor de mediu [2, p.18].

Având în vedere aceste premise, se prezintă ca oportună adoptarea la 06.06.2024 a Legii nr. 136/2024 [5]. Amendamentele care au fost operate prin această lege vizează Codul penal al Republicii Moldova (în continuare – CP RM) și Codul contravențional al Republicii Moldova (în continuare – CCo RM).

Metodologia cercetării. În vederea executării prezentului studiu, au fost utilizate mai multe metode, dintre care menționăm: analizei, deducției, comparativă, logico-juridică, de sinteză și sistematică. Importanță la elaborarea acestui studiu a avut studierea actelor normative în vigoare naționale și internaționale, existente în domeniul dat.

Conținutul de bază al cercetării. În această ordine de idei, vom analiza amendamentele operate prin Legea nr.136/2024 în special asupra infracțiunilor ecologice vs infracțiunile de mediu, care au fost foarte multe și binevenite. Așa cum am menționat mai sus modificările operate prin Legea nr.136/2024 au intrat în vigoare la 07.09.2024.

1. Modificarea titlului Capitolul IX din CP RM din „Infracțiuni ecologice” în „Infracțiuni de mediu”.

În acest sens, titlul Capitolului IX din partea specială a CP RM a fost redenumit și a intrat în vigoare la 07.09.2024. În opinia noastră, această modificare este una binevenită, deoarece în toate actele normative de bază ce reglementează protecția mediului – la nivel internațional și național – se utilizează

noțiunea de mediu și nu ecologie. Dacă e să luăm de la internațional la național, în titlul Directivei (UE) 2024/1203 și tot conținutul acesteia se menționează de mediu/ protecția mediului, iar termenul ecologie foarte puțin și se utilizează doar în sensul unei valori ecologice, stări ecologice la general.

2. Operarea unor modificări și/sau completări în art.223 din CP RM;

In concreto, vom menționa modificările și/sau completările adoptate: mai întâi de toate vom menționa că reieșind din modificarea titlului capitolului a fost modificat și titlul acestui articol, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Încălcarea cerințelor securității ecologice“, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Încălcarea cerințelor securității de mediu“. Dacă luăm în considerare dispoziția articolului până la introducerea modificărilor, până la intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024, articolul avea numai o variantă-tip de infracțiune, care este una materială, fără careva circumstanțe agravante, după modificări infracțiunea are mai multe variante-tip, la fel s-a păstrat o infracțiune cu componență materială.

3. Completarea CP RM cu un nou articol – art.223¹ Neîndeplinirea sau îndeplinire necorespunzătoare a atribuțiilor de respectare a legislației cu privire la protecția mediului;

Acest articol are următorul conținut: „(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică sau de către o persoană cu funcție de demnitate publică a atribuțiilor și obligațiilor de serviciu privind respectarea legislației cu privire la protecția mediului, dacă aceasta a cauzat: a) poluarea solului, apei, aerului în proporții ce depășesc limitele admisibile; b) depopularea sau diminuarea prin contaminare a biodiversității; c) prăbușiri și/sau alunecări de teren; d) incendii; e) daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități

convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (2) Faptele prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) daune în proporții deosebit de mari; b) decesul persoanei din imprudență, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice” [5].

Completarea a fost inspirată de Directiva (UE) 2024/1203, art.8 Circumstanțe agravante unde se menționează că statele trebuie să se asigure că infracțiunile împotriva mediului se comit în una din circumstanțele agravante cum ar fi cea de la lit.(d) „infracțiunea a fost comisă de un funcționar public în exercitarea atribuțiilor sale”.

Prima variantă-tip de infracțiune prevăzută la alin. (1) art.223¹ CP RM se exprimă în neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică sau de către o persoană cu funcție de demnitate publică a atribuțiilor și obligațiilor de serviciu privind respectarea legislației cu privire la protecția mediului, iar subiectul are o calitate specială *persoană publică sau persoană cu funcție de demnitate publică*.

4. Operarea unor modificări și/sau completări în art.224 din CP RM;

Mai întâi de toate, vrem să menționăm că și acest articol a suportat modificări în titlul articolului, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Încălcarea regulilor de circulație a substanțelor, materialelor și deșeurilor radioactive, bacteriologice sau toxice“, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Încălcarea regulilor de gestionare a substanțelor și produselor chimice, a deșeurilor, inclusiv a celor periculoase și radioactive“. La acest articol putem menționa că au fost păstrate numărul variantelor-tip

de infracțiune, doar au fost operate modificări și completări asupra acțiunilor din cadrul acestor variante-tip, totodată au fost făcute modificări asupra mărimii amenzilor (ex. la prima variantă-tip de infracțiune până la modificare amenda pentru persoanele fizice era în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar după modificare amendă este în mărime de la 1000 la 1500 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, respectiv pentru persoana juridică până la modificare se pedepsea cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, iar după modificare persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani), mai mult ca atât după cum observăm legiuitorul după introducerea noilor modificări a stabilit la toate alineatele un termen concret de privare de dreptul de a exercita o anumită activitate de până la 5 ani, cu excepția alineatului (4) unde a fost indicat concret 5 ani, ceea ce nu a existat până la modificări.

5. Operarea unor modificări și/sau completări în art.225 din CP RM;

La acest articol putem menționa că la fel au fost păstrate numărul variantelor-tip de infracțiune, doar au fost operate modificări și completări asupra calității subiectului special al infracțiunii și anume completat cu „persoană publică sau o persoană cu funcție de demnitate publică”. Totodată la acest alineat au fost efectuate modificări asupra consecințelor acțiunilor provocate din imprudență, au fost reduse: adică până la modificare era a) îmbolnăvirea în masă a oamenilor; b) pieirea în masă a animalelor; c) decesul persoanei; d) alte urmări grave, iar după modificare consecințele acțiunilor provocate din imprudență sunt a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor. La fel aici a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice și respectiv și

termenul închisorii. Mai mult ca atât după cum observăm legiuitorul după introducerea noilor modificări a stabilit la toate alineatele un termen concret de privare de dreptul de a exercita o anumită activitate la alineatul (1) de până la 5 ani, iar la alineatul (2) a indicat termen concret de 5 ani, ceea ce nu a existat până la modificări.

6. Operarea unor modificări și/sau completări în art.226 din CP RM;

La prezentul articol, ca și în cazul articolului 223, putem menționa că reieșind din modificarea titlului capitolului a fost modificat și titlul acestui articol, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Neîndeplinirea obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor ecologice”, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Neîndeplinirea obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor de mediu”. Tot aici putem menționa că la fel au fost păstrate numărul variantelor-tip de infracțiune, doar au fost operate modificări și completări asupra calității subiectului special al infracțiunii și anume completat cu „persoană publică sau o persoană cu funcție de demnitate publică”. Totodată la acest alineat au fost efectuate modificări asupra consecințelor acțiunilor provocate din imprudență, au fost reduse: adică până la modificare era a) îmbolnăvirea în masă a oamenilor; b) pieirea în masă a animalelor; c) decesul persoanei; d) alte urmări grave, iar după modificare consecințele acțiunilor provocate din imprudență sunt a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari. La fel aici a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice, însă termenul închisorii la alineatul (2) a fost micșorat „de la 3 la 7 ani” în „de la 2 la 5 ani”. Mai mult ca atât, că observăm legiuitorul, după introducerea noilor modificări, a stabilit la toate alineatele un termen concret de privare de dreptul de a exercita o anumită activitate: la alineatul (1) de la 2 la 5 ani, iar la alineatul (2) a indicat termen concret de 5 ani, ceea ce nu a existat până la modificări.

7. Operarea unor modificări și/sau completări în

art.227 din CP RM;

La acest articol putem menționa că au fost modificate în totalitate modalitățile normative ale faptei prejudiciabile, acțiunile ce formează latura obiectivă, au fost păstrate numărul variantelor-tip de infracțiune. Totodată la alineatul (1) au fost efectuate modificări asupra consecințelor acțiunilor laturii obiective: adică până la modificare era cauzarea de daune a) sănătății populației; b) mediului; c) producției agricole, iar după modificare consecințele acțiunilor dacă acestea au cauzat) daune sănătății populației; b) daune în proporții mari; c) daune mediului. La fel aici a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice, cât și termenul închisorii „de până la 2 ani” în „de până la 4 ani”. Respectiv la alineatul (2) la fel a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice, cât și termenul închisorii „de până la 5 ani” în „de la 2 la 5 ani”. Mai mult ca atât după cum observăm legiuitorul după introducerea noilor modificări a stabilit la toate alineatele un termen concret de privare de dreptul de a exercita o anumită activitate la alineatul (1) de până la 5 ani, iar la alineatul (2) a indicat termen de la 2 la 5 ani, ceea ce nu a existat până la modificări.

8. Completarea CP RM cu un nou articol – art.227¹Exploatarea neautorizată a solului;

Articolul în cauză are următorul conținut: „(1) Exploatarea ilegală a solului, manifestată prin compactare, decopertare, înmlăștinire sau amestec fabricat ori natural ce contribuie la modificarea morfologică a solului, soldată cu diminuarea fertilității, dacă aceasta a cauzat:a) daune mediului a căror valoare este mai mare sau egală cu 500 de unități convenționale;b) erodare, prăbușiri sau alunecări de teren;c) daune în proporții mari,se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activi-

tate pe un termen de până la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.(2) Faptele prevăzute la alin. (1) soldate:a) cu daune în proporții deosebit de mari;b) cu decesul persoanei din imprudențăse pedepesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice” [5].

9. Operarea unor modificări și/sau completări în art.228 din CP RM;

Articolul a suportat modificări majore atât sub aspectul structural tehnic cât și la conținut. Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 articolul avea doar o variantă-tip de infracțiune, după intrarea în vigoare a modificărilor are două variante-tipuri de infracțiuni. Noua variantă-tip de infracțiune prevăzută la alineatul (1) are următorul conținut „Încălcarea cerințelor de protecție a subsolului, a zăcămintelor de substanțe minerale utile sau a altor resurse ale subsolului, precum și construcțiile subterane neautorizate sau depozitarea neautorizată a deșeurilor pe terenurile cu zăcămintele de substanțe minerale utile, inclusiv deversarea substanțelor poluante în subsol, dacă acestea au cauzat daune în proporții mari“. În comparație cu varianta-tip de până la intrarea în vigoare a noii legi, noul conținut în vigoare se deosebește printr-o completare a modalităților normative ale faptei prejudiciabile, cu cauzarea daunelor în proporții mari. Alineatul (2) al articolului după intrarea în vigoare a noii legi are următorul conținut „Faptele prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri sau alunecări ale terenului; b) poluarea apelor subterane; c) daune în proporții deosebit de mari; d) decesul persoanei din imprudență“. După cum observăm a doua variantă-tip de infracțiune în varianta după intrare în vigoare păstrează unele tipuri de consecințe prevăzute în

variantea anterioară.

La fel după intrare în vigoare, a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice. Cât privește termenul închisorii la alineatul (1) a fost stabilit cu închisoare de până la 3 ani, respectiv la alineatul (2) la fel fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice, iar termenul închisorii „de până la 5 ani” a fost stabilit în „de la 2 la 5 ani”. Mai mult ca atât după cum observăm legiuitorul după introducerea noilor modificări a stabilit la toate alineatele un termen concret de privare de dreptul de a exercita o anumită activitate la alineatul (1) de până la 5 ani, iar la alineatul (2) a indicat termen de la 2 la 5 ani, ceea ce nu a existat până la modificări.

10. Completarea CP RM cu un nou articol – art.228¹ Folosirea ilicită a subsolului;

Articolul în cauză are următorul conținut: „(1) Folosirea ilicită și/sau exploatarea neautorizată a subsolului, adică extragerea și/sau sustragerea zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile în lipsa actelor permissive, prin încălcarea limitelor perimetrului minier, prin efectuarea lucrărilor contrar proiectelor tehnice coordonate și aprobate, schemelor tehnologice, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor de recultivare a terenurilor și schimbare a destinației, cu încălcarea proiectului tehnic, cu încălcarea schemei tehnologice, precum și prin depozitarea neautorizată a deșeurilor deasupra zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepesc cu amendă în mărime de la 800 la 1500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri sau alunecări de proporții ale terenului; b) poluarea apelor subterane și ale subsolului; c) daune

în proporții deosebit de mari; d) decesul persoanei din imprudență; e) daune mediului, se pedepesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2): a) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală; b) soldate cu decesul a două sau mai multor persoane se pedepesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice” [5].

11. Operarea unor modificări și/sau completări în art.229 din CP RM;

Articolul a suportat modificări majore atât sub aspectul structural tehnic, cât și la conținut. Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 articolul avea doar o variantă-tip de infracțiune, după intrarea în vigoare a modificărilor are trei variante-tip de infracțiuni. Noua variantă-tip de infracțiune prevăzută la alineatul (1) are următorul conținut „Poluarea apelor de suprafață ori subterane cu ape uzate sau cu alte deșeuri ale întreprinderilor, ale instituțiilor și ale organizațiilor industriale, agricole, comunale sau de altă natură, ce depășesc parametrii microbiologici și chimici și/sau concentrațiile maxime admisibile de substanțe poluante“. În comparație cu varianta-tip de până la intrarea în vigoare a noii legi, noul conținut în vigoare se deosebește printr-o completare a modalităților normative ale faptei prejudiciabile, era cu componență materială cu cauzarea de daune în proporții considerabile regnului animal sau vegetal, resurselor piscicole, silviculturii, agriculturii sau

sănătății populației ori a provocat decesul persoanei, iar la moment este cu componență formală. Alineatul (2) al articolului după intrarea în vigoare a noii legi are următorul conținut „Faptele prevăzute la alin. (1), dacă au creat pericolul de a cauza: a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari; d) daune mediului“. După cum observăm a doua variantă-tip de infracțiune în varianta după intrare în vigoare cere să fie creat un pericol de a cauza consecințe, daune. Respectiv alineatul (3) prevede că „Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat: a) daune în proporții deosebit de mari; b) decesul persoanei din imprudență, după cum observăm această variant-tip de infracțiune este una caracter material este necesar să se producă consecințele. La fel după intrare în vigoare, a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice. Cât privește termenul închisorii pe ansamblu la toate alineatele a rămas în jur de 5 ani în dependență de gravitatea acțiunii de la alineat [5].

12. Completarea CP RM cu un nou articol – art.229² Bararea sau modificarea ilegală a cursului de apă;

Articolul are următorul conținut: „(1) Bararea sau modificarea cursului de apă care curge în mod natural, pe o lungime mai mare de 10 km, dacă a existat pericolul de a cauza: a) secarea, totală sau parțială, a unui sau mai multor corpuri de apă; b) micșorarea volumului de apă ce ar afecta alimentarea cu apă a populației, adăparea animalelor și/sau irigarea; c) reducerea regnului animal și/sau vegetal; d) daune în proporții mari; e) daune mediului, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin. (1), dacă a existat pericolul de a cauza: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) decesul persoanei din imprudență; c) daune în proporții de-

osebit de mari, se pedepesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 9000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat decesul persoanei din imprudență se pedepesc cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice” [5].

13. Completarea CP RM cu un nou articol – art.229² Folosirea neautorizată a apei;

Articolul în cauză are următorul conținut: „(1) Folosirea neautorizată a apelor, dacă a existat pericolul de a cauza daune mediului, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (2) Folosirea neautorizată a apei, dacă aceasta a provocat: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) secarea, totală sau parțială, a unui sau mai multor corpuri de apă; c) decesul persoanei din imprudență; d) daune în proporții deosebit de mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice” [5].

14. Operarea unor modificări și/sau completări în art.230 din CP RM;

Prezentul articol a suportat modificări la titlu, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Poluarea aerului“, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Poluarea aerului atmosferic“. Modificări

majore au fost efectuate atât sub aspectul structural tehnic cât și la conținut. Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 articolul avea doar o variantă-tip de infracțiune, după intrarea în vigoare a modificărilor are trei variante-tip de infracțiuni. Noua variantă-tip de infracțiune prevăzută la alineatul (1) are următorul conținut „Poluarea aerului atmosferic ca urmare a depășirii emisiilor limitate admisibile și/sau a concentrațiilor maxime admisibile, ca urmare a emisiei sau a evacuării în atmosferă a poluanților sau a încălcării regulilor de exploatare ori ca urmare a neutilizării utilajului, aparaturii, instalațiilor de purificare și control al emisiilor în atmosferă, dacă a existat pericolul de a cauza daune mediului sau sănătății populației“. În comparație cu varianta-tip de până la intrarea în vigoare a noii legi, noul conținut în vigoare se deosebește printr-o completare a modalităților normative ale faptei prejudiciabile, era cu componentă materială cu cauzarea de daune în proporții considerabile mediului, regnului animal sau vegetal, sănătății populației ori a provocat decesul persoanei, iar la moment este cu componentă formală adică dacă există un pericol. Alineatul (2) al articolului după intrarea în vigoare a noii legi are următorul conținut „Faptele prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) pieirea animalelor; b) daune în proporții mari; c) depopularea și/sau contaminarea florei, a faunei, a biodiversității; d) daune sănătății populației“. După cum observăm, a doua variantă-tip de infracțiune în varianta după intrare în vigoare este una materială, cere cauzarea de consecințe, daune. Respectiv alineatul (3) prevede că „Faptele prevăzute la alin. (1) soldate cu: a) daune în proporții deosebit de mari; b) decesul persoanei din imprudență“, după cum observăm și această variantă-tip de infracțiune este una cu caracter material, este necesar să se producă consecințele. La fel după intrare în vigoare, a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice. Cât privește termenul închisorii, pe ansamblu, la toate alineatele a rămas în jur de 5 ani în

dependență de gravitatea acțiunii de la alineat [5].

15. Operarea unor modificări și/sau completări în art.231 din CP RM;

Acest articol a suportat și el modificări la titlu, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Tăierea ilegală a vegetației forestiere“, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Tăierea ilegală a vegetației silvice“. Totodată, acest articol a suportat modificări majore atât sub aspectul structural tehnic cât și la conținut. Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 articolul avea doar o variantă-tip de infracțiune, după intrarea în vigoare a modificărilor are trei variante-tip de infracțiuni. Noua variantă-tip de infracțiune prevăzută la alineatul (1) are următorul conținut „Poluarea aerului atmosferic ca urmare a depășirii emisiilor limitate admisibile și/sau a concentrațiilor maxime admisibile, ca urmare a emisiei sau a evacuării în atmosferă a poluanților sau a încălcării regulilor de exploatare ori ca urmare a neutilizării utilajului, aparaturii, instalațiilor de purificare și control al emisiilor în atmosferă, dacă a existat pericolul de a cauza daune mediului sau sănătății populației“. În comparație cu varianta-tip de până la intrarea în vigoare a noii legi, noul conținut în vigoare se deosebește printr-o completare a modalităților normative ale faptei prejudiciabile, era cu componentă materială cu cauzarea de daune în proporții considerabile mediului, regnului animal sau vegetal, sănătății populației ori a provocat decesul persoanei, iar la moment este cu componentă formală adică dacă există un pericol. Alineatul (2) al articolului după intrarea în vigoare a noii legi are următorul conținut „Faptele prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) pieirea animalelor; b) daune în proporții mari; c) depopularea și/sau contaminarea florei, a faunei, a biodiversității; d) daune sănătății populației“. După cum observăm a doua variantă-tip de infracțiune în varianta după intrare în vigoare este una materială, cere cauzarea de consecințe, daune. Respectiv alineatul (3) prevede

că „Faptele prevăzute la alin. (1) soldate cu:a) daune în proporții deosebit de mari;b) decesul persoanei din imprudență“, după cum observăm și această variantă-tip de infracțiune este una cu caracter material, este necesar să se producă consecințele. La fel după intrare în vigoare, a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice. Cât privește termenul închisorii pe ansamblu la toate alineatele a rămas în jur de 5 ani în dependență de gravitatea acțiunii de la alineat [5].

16. Completarea CP RM cu un nou articol – art.231¹Diminuarea suprafețelor fondului forestier;

Articolul în cauză are următorul conținut: „Folosirea ilegală a terenului fondului forestier și a vegetației silvice din afara fondului forestier prin ocuparea neautorizată, în întregime sau în parte, reducerea, fragmentarea, diminuarea terenurilor din zonele verzi, inclusiv spațiile verzi, zonele de protecție și zonele sanitare, precum și a terenurilor fondului silvic și a terenurilor fondului apelor, se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2500 la 4000 de unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani” [5].

17. Operarea unor modificări și/sau completări în art.232 din CP RM;

Articolul a suportat și el modificări la titlu, înainte de intrarea în vigoare se intitula „Distrugearea sau deteriorarea masivelor forestiere“, după intrarea în vigoare a modificărilor se intitulează „Distrugearea sau deteriorarea masivelor silvice“. Totodată, acest articol a suportat modificări atât sub aspectul structural tehnic cât și la conținut. Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 articolul avea două variante-tip de infracțiune, după intrarea în vigoare a modificărilor are patru variante-tip de infracțiuni. Prima variantă-tip de infracțiune prevă-

zută la alineatul (1) are următorul conținut „Distrugearea sau deteriorarea în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale a masivelor forestiere și/sau a sectoarelor silvice și a spațiilor verzi, a zonelor de protecție și a zonelor sanitare“. În comparație cu varianta-tip de până la intrarea în vigoare a noii legi, noul conținut în vigoare se deosebește printr-o completare a modalităților normative ale faptei prejudiciabile. A doua variantă-tip după intrarea în vigoare a noii legi are următorul conținut „Acțiunile prevăzute la alin. (1) săvârșite în proporții mari“. După cum observăm a doua variantă-tip de infracțiune în varianta după intrare în vigoare pentru a se încadra juridic trebuie să fie săvârșită și să cauzeze proporții mari. Respectiv alineatul (3) prevede că trebuie să fie săvârșite „Acțiunile prevăzute la alin. (1)“, însă să cauzeze proporții deosebit de mari. Și alineatul (4) prevede că trebuie să fie săvârșite „Acțiunile prevăzute la alin. (1)“, însă se indică nemijlocit locul „în ariile naturale protejate de stat“. La fel după intrare în vigoare, a fost mărită suma amenzii atât pentru persoanele fizice cât și cele juridice începând cu alineatul (2). Cât privește termenul închisorii pe ansamblu la toate alineatele a rămas același până la 3 ani și de la 3 la 7 ani în dependență de gravitatea acțiunii de la alineat [5].

18. Operarea unor modificări și/sau completări în art.233 din CP RM;

Prezentul articol a suportat modificări nesemnificative, adică a fost modificată, mai bine zis completată numai dispoziția de la alineatul (2). Astfel, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 dispoziția de la alineatul (2) avea următorul conținut „Aceași acțiune săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană publică ori de o persoană cu funcție de demnitate publică“, respectiv după intrarea în vigoare a modificărilor avea următorul conținut „Aceași acțiune săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană publică ori de o persoană cu funcție de demnitate publică cu folosirea situației

de serviciu“. După cum observăm a fost completată dispoziția ca subiecții să realizeze fapta cu folosirea situației de serviciu. Cât privește pedepsele amenda, termenul închisorii au rămas neschimbate [5].

19. Operarea unor modificări și/sau completări în art.234 din CP RM.

Acest articol a suportat modificări nesemnificative, adică a fost modificată dispoziția normativă a variantei-tip de infracțiune. Astfel, cuvintele „substanțelor explozive” se substituie cu cuvintele „materialelor explozive”, adică înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.136/2024 dispoziția avea următorul conținut „Îndeletnicirea ilegală cu pescuitul, vânatul sau cu alte exploataări ale apelor, cu utilizarea substanțelor explozive și otrăvitoare sau a altor mijloace de nimicire în masă a faunei“, respectiv după intrarea în vigoare a modificărilor avea următorul conținut „Îndeletnicirea ilegală cu pescuitul, vânatul sau cu alte exploataări ale apelor, cu utilizarea materialelor explozive și otrăvitoare sau a altor mijloace de nimicire în masă a faunei“. Alte aspecte asupra conținutului articolului nu au suportat modificări[5].

Prin intermediul acestor modificări, Parlamentul a recunoscut că lista infracțiunilor împotriva mediului se necesita revizuită și completată cu infracțiuni suplimentare bazate pe cele mai grave încălcări ale dreptului Uniunii Europene și nu numai. Sancțiunile ar trebui înăsprite pentru a spori efectul de descurajare al acestora, iar eficacitatea depistării, investigării, urmăririi penale și judecării infracțiunilor împotriva mediului ar trebui la fel îmbunătățită.

Concluzii

Este clar că instituțiile statului își propun să asigure un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire continuă a calității mediului, să protejeze mediul în sens larg acoperind toate resursele naturale. La fel își propun să aibă o reglementare cuprinzătoare în acest domeniu, pentru a descrește numărul de infracțiuni împotriva mediului și a efectelor acestora, care sub-

minează eficacitatea dreptului privind mediul.

După cum sa menționat mai sus, infracțiunile împotriva mediului se extind din ce în ce mai mult pe teritoriul cărora sunt comise. Prin urmare, este crucial să se dea un răspuns adecvat și eficace, pentru care este necesară de multe ori o cooperare între toate instituțiile statului cât mai eficace.

În redacția Codului penal de până la modificare, modalitățile normative, sancțiunile nu au fost suficiente pentru a asigura respectarea dreptului fundamental în ceea ce privește protecția mediului, lista infracțiunilor se necesita revizuită și adăugită cu infracțiuni suplimentare bazate pe cele mai grave încălcări prevăzute de dreptul Uniunii Europene privind mediul, respectiv sancțiunile și ele se necesitau înăsprite pentru a spori efectul de descurajare al acestora, iar eficacitatea depistării, investigării, urmăririi penale și judecării infracțiunilor împotriva mediului ar trebui la fel îmbunătățită, de aceea Parlamentul a decis să adopte noi modificări în CP RM.

Așadar, modificările operate în Capitolul IX al CP RM sunt binevenite, deoarece sub aspectul laturii obiective, dacă luăm în considerare actualele dispoziții a articolelor din acest capitol, cea mai mare parte din ele sunt infracțiuni materiale. Într-o asemenea ipoteză, la calificarea infracțiunilor este obligatorie stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, care nu întotdeauna pot fi evaluate, deoarece efectele se produc, de regulă, în timp. Așa cum, majoritatea infracțiunilor de mediu sunt materiale, iar pentru incriminarea acestora este necesară survenirea daunelor asupra resurselor naturale (aerul, apa, solul, ecosistemele, inclusiv serviciile și funcțiile ecosistemice, fauna și flora sălbatică, inclusiv habitatele – precum și serviciile furnizate de resursele naturale), actualmente, această condiție este imposibil de realizat deoarece ecosistemele adesea sunt iremediabil afectate sau distruse. Astfel, transformarea mai multor infracțiuni contra mediului din materiale în formale ne face să credem că va

crește, numărul de infracțiuni descoperite, persoanelor atrase la răspundere atât contravențională cât și penală. Totodată, credem că va face funcțional un sistem de recuperare a prejudiciului cauzat mediului din activitățile desfășurate și de la contravențiile și infracțiunile depistate, precum și de plăți pentru poluarea mediului și taxe pentru utilizarea resurselor naturale în cazul activităților neautorizate și ilegale. Toate modificările menționate supra au intrat în vigoare recent la 07.09.2024.

După cum observăm, una din preocupările de bază a conducerii țării este îmbunătățirea cadrului legal, de a asigura unui nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului, bazându-se pe această preocupare instituțiile statului au constatat că normele existente privind sancțiunile în dreptul penal nu sunt suficiente pentru a asigura respectarea dreptului la mediu sănătos, astfel de respectare ar trebui să fie consolidată prin prevederea de sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare, care corespund gravității infracțiunilor și care pot transmite o mai mare dezaprobare socială decât utilizarea sancțiunilor contravenționale. Complementaritatea dintre dreptul penal și cel contravențional este esențială pentru prevenirea și descurajarea faptelor contrare legii care cauzează daune mediului. Totodată, credem că prin îmbunătățirea cadrului legal sancțiunile aplicate pentru nerespectarea legislației de mediu vor fi suficient de severe, vor reflecta în totalitate și într-o proporționalitate daunele aduse mediului.

Totodată, pentru a combate în mod efectiv infracțiunile de mediu definite în noile modificări, este necesar ca autoritățile competente din stat să colecteze date statistice exacte, coerente și comparabile privind respectivele infracțiuni. Instituțiile statului ar trebui, prin urmare, să asigure un sistem adecvat pentru înregistrarea, producerea și transmiterea datelor statistice disponibile privind infracțiunile din acest domeniu.

Având în vedere că infracțiunile împotriva me-

diului afectează și drepturile fundamentale, combaterea acestor infracțiuni la nivel național, la nivelul internațional, este esențială pentru a asigura protecția drepturilor respective fiecărui cetățean în parte.

Referințe bibliografice

1. Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal și de înlocuire a Directivei 2008/99/CE și 2009/123/CE. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32024L1203> (accesat la 06.12.2024).
2. Hotărârea Guvernului nr.409 din 12.06.2024 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.07.2024, nr. 325-328.
3. Hotărârea Guvernului nr.301 din 24.04.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 06.05.2014, nr. 104-109.
4. Hotărârea Guvernului nr.1467 din 30.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.02.2017, nr. 60-66.
5. Legea nr.136 din 06.06.2024 pentru modificare unor acte normative (modificarea Codului penal și Codul contravențional al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2024, nr. 245-246.
6. Legea nr.11 din 22.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.04.2017, nr. 109-118.
7. Legea nr.112 din 02.07.2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.07.2014, nr. 185-199.
8. Legea nr.86 din 29.05.2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.11.2023, nr. 414-417.